

„Hver á heima hér?“
Póstkassa- og dyrabjöllumerkingar frá
sjónarhorni grafiskrar hönnunar
Guðmundur Snær Guðmundsson
Bryndís Björgvinsdóttir

lorem ipsum 1

Árið 2007 fluttu amma og afi í blokk í Norð-
indaholti. Þegar ég heimsótti nýja staðinn var
þamli plattinn“ með nöfnunum þeirra kominn
í útdyrarhurðina, sá sami og hafði verið á
viðmælnum þar sem þau bjuggu í þrjátíu og
sjó ár. Sjálfur var ég nýfluttur í fjórbylí þar
sem alímd filma á rúðu í hurðum var notuð til
að miðla nöfnum íbúa. Ég hafði eytt morgni-
um þessum birti sama letrið né sömu uppsetningu
Hanna íbúa – og svo höfðu sumir þeirra leyft
ég að nota gælunöfn! Þegar ég sá platta
þessu, og afa uppgötvaði ég enn aðra hlið á
filmmerkingunni heima hjá mér: ég átti
einfalt eftir að geta flutt þessa filmu með mér
á þess að skemma hana. Hún var einno-
með en plattinn á líklegast eftir að varðveitast í
öðrum fjölskyldunnar eftir þeirra daga.
Þetta er dæmið í filmu-merkingunum heima hjá
mér! Hannar vegar og svo platti ömmu og afa
H. Ígjafnar vegar urðu til þess að ég fór að rannsa-
með dyrabjöllu- og póstkassamerkingar sem
eins og skótar grafíska alþýðuhönnun. En hvað
er það – og af hverju eru póstkassa- og
dyrabjöllumerkingar ágætt dæmi um slíka
hönnun?
Þetta er „allt á þó
eins“ en allir hafa þó
sinnora hugmyndina“
sem hefur enga menntun eða reynslu á
dyrabjöllu- og póstkassamerkingunni ástundar engu að
sagt grafíska hönnun í sínu hversdagslífi.
Eftir merkja til að mynda heimilið sitt, og
þetta er þá að leggja mat á umhverfið,
þetta er sem fyrir, rýmið þar sem
þetta er að vera og notkunina á þessu
rými þar einnig að huga að heppilegu
loftslags efni, festingum og
verkfræðum, staðsetningu, andrými og
ljóði. Utkomur kannski ekki alltaf jafn
glæsileg og hjá hönnuðum þótt ýmislegt sé sameiginlegt í
hönnunarferlinu.

Í kjölfar heimsóknarinnar til ömmu og
afa ákvað ég að ganga um nokkur hverfi í
Reykjavík til að skoða póstkassa- og dyrab-
jöllumerkingar. Mér varð fljótlega ljóst að
forsendur framsetningar skipta miklu varðan-
di ákvarðanatökur fólks, til dæmis hvort um

De övra höndurnar
"Mjögþing" eða leðarvísar
að rite og komest á fát og stað, til dæmis í
unferðum, á tugvegg eða á milli sala í
ritu þu. Uppveigandi höndir eru mjög meðvi-
taðar og kynna reglur, eins og þær að
þú stalt, öro og seiningar á skiltum eiga að
vera læsileg og vel sýnlegar úr ákveðinni
fjarlægð. Staðseiningar þessu gaskilta skipta
þá mikinn og mikilvæg þykir að læsileiki lúti
eignar teknuframfarir eða flúri. Notandinn
á að geta greitt upplýsingarnar strax og þá
það jafnvel að geta leð fyrir því að hann sé á
ferð svo sem í hlíðaa gæðandi. Sumar
leðir gerðir, eins og teygir og Frutiger, er
þó nú með allt þetta í huga og hentar hún
því vel í hönnuð leðarvísar. Letur sem hafa
ritu á örvun er þá ákveðandi í upplýsin-
gahönnun og mikilvægt er að aðskilin form
leturs renni ekki saman. Þá er mælt með því

lorem ipsum 3

sé að ræða n
anddyri, sér
dæmi má ne
húsnæðum
minni hús
dagslegri
stór fjölbý
töflur. Þá
máli í mi
ræðað ur
gjarnan
og gæl
húsnæ
við rö
ishal

mitt
íbúð
ein
að
m
á
l

lorem ipsum 4

sé að ræða merkingu í blokk, fjörbýli, einbýli, anddyri, séringangangi og svo framvegis. Sem dæmi má nefna að merkingar í minni íbúðarhúsnæðum eru mun frjálslegri en í fjölbýli. Í minni húsnæðum má nota ódýrari og hversdagslegri efni og jafnvel tússpenna á meðan stór fjölbýli nota gjarnan flóknari aðkeyptar töflur. Þá skiptir eðli heimilishaldsins meira máli í minni húsnæðum þegar nöfnum er raðað upp: í minni húsnæðum er nöfnum gjarnan raðað eftir kyni íbúa, eða aldri þeirra og gæludýr fá jafnvel að vera með. Í stærri húsnæðum er mun frekar litið til stafrófsins við röðun íbúa og þá skiptir eðli heimilishaldsins litlu sem engu máli.

Fjörbýlið sem ég bjó í var eiginlega mitt á milli þess að vera fjölbýli og minna íbúðarhúsnæði. Við íbúarnir ákæðum að gera eins og í fjölbýlishúsunum, og notuðumst við aðkeypta þjónustu þar sem starfsmaður mættir á vettvang með hugmyndir að ákveðnu skipulagi. Hann framfylgdi þó um leið óskir okkar íbúa upp að einhverju marki. Úr varð að „allt átti að vera eins“ en á sama tíma voru allir með „sitthvora hugmyndina“. Akkúrat þetta ósamræmi – eins og birtist heima hjá mér eftir framkvæmdimar – finnst mér sérstaklega heillandi við þessa alþýðuhönnun: á sama tíma og taka þarf tillit til samræmis og ákveðins útlits nær fólk samt að miðla smekk sínum, fagurfræði og eigin heimsmynd, eins og hvort flokka eigi fólk eftir kyni eða aldri, og hvort dýr séu partur af fjölskyldum eða ekki. Og úr verður að póstkassa- og dyrabjöllumerkingar eru nánast jafn ólíkar og þær eru margar.

Póstkassa- og dyrabjöllumerkingar sem upplýsingahönnun

abjöllumerkingar frá
rar hönnunar
Guðmundsson
óttir

ma og afi í blokk í Norðl-
heimsótti nýja staðinn var
ð nöfnunum þeirra kominn
á sami og hafði verið á
m þau bjuggu í þrjátíu og
g nýfluttur í fjörbýli þar
rúðu í hurðum var notuð til
úa. Ég hafði eytt morgni-
að ekki ein einasta filma í
etrið né sömu uppsetningu
o höfðu sumir þeirra leyft
öfn! Þegar ég sá platta
ötvaði ég enn aðra hlið á
eima hjá mér: ég átti
flutt þessa filmu með mér
a hana. Hún var einno-
egast eftir að varðveitast í
ar eftir þeirra daga.
i-merkingunum heima hjá
og svo platti ömmu og afa
þess að ég fór að rannsa-

„Hver á heima hér?“

Póstkassa- og dyrabjöllumerkingar, þó sjónarhorni grafískrar hönnunar

Guðmundur Snær Guðmundsson og Bryndís Björgvinsdóttir

Árið 2007 fluttu ömmu og afa í blokk í
ingaholti. Þegar ég hefur tekið nýja sta-
„gamli plattinn“ með nöfnum þessa
á útidvrahurðina, sá sá ég ömmu v-

það
bóks
vera la
fjarlægð
þá hafa
átti
þar jafn
tesu, svo
returgerðir,
hönnuð með
því vel í þ
lituð an
gamla mer
leittu s

„Hver á heima her?“
Póstkassa- og dyrabjöllumerkingar frá
sjónarhorni grafískar hönnunar

Bryndís Björgvinsdóttir

töflur og fjölbreyttar næðurnar munu merkið

ingebólfr þegar ég heimsótti nýja stáð

agutidyrarhurðin á samlingi þatol var

[illegible]

lõpimiseks ei ole vaja keegi nõiama

naftadiblað = nafn dybbilaðs nafns

önnu og afdröppvaði eg enn aðra

Andrei Stănescu, un gata flutur peșea filmu me

De exemplu, în cazul în care un bărbat este în vârstă de 35 de ani și are o înălțime de 1,75 metri, greutatea sa ideală ar fi de aproximativ 75 kg.

ÖS samræmið filmu-merkingunum heir

...pess að ég fór að ra

Enskonað, grafíska alþýðuhönnun. En

Þessi skýrsla er byggð á upplýsingum sem eru í eigu Ríkisskattgættis og er hún aðeins til notkunar innan Ríkisskattgættis.

“Þegar allt á að vera eins“ en allir hafa

Fólk sem hefur enga menntun eða rey

síður grafíska hönnun í sínu hversdag

þurfa þeir þá að leggja mat á umhverfið

merkingin á að vera og notkunina á þe

letri og endingagóðu efni, festingum og

læsileika. Utkoman er kannski ekki allt

gahonnuðum þott ymislegt se sameigi
hættu þessu ferlinu

lorem ipsum 6

[illegible][illegible]

psun

varð að „alt átti að vera eins og í fyrsta“.

[illegible]

Ösamræmið í tilmiðningunum heima hjá mér á hars vegar og svo platti önnu og á hars vegar urðu til þess að ég fírf að rannsa kaþrabiðlu og postkassamerkingar sem bliskonar grafíska alþýðuhönnun. En hvað er það – og af hverju eru postkassa og þrabiðlumerkingar ágæt dæmi um slíka hönnuð?

[illegible]

Rótt er þetta sannað m.a. til dæmis og á ákvaðer og tængi um nokkur hvern í þeirri vöð til að skoða þessir og ávab-
þöfnuð þingur. Mér vað mállega ljós á þessur
forsendur framsetningar skipta miklu varðan-
di ákvaðanatökur fólks, til dæmis hvort um

lorem ipsum 7

[illegible]

7

Árið 2007 fluttu Samma og afi í blokk í Norð-
linganelli. Þegar ég heimsótti nýja staðinn var
"gamli plattinn" með nöfnunum þeirra kominn
á útidyrhúðina, sá sami og hafði verið á
Viðimelnum þar sem þau bjuggu í þrjátíu og
sjö ár. Sjálfur var ég nýfluttur í fjórbylí þar
sem álimd filma á rúðu í húrdum var notuð til
að miðla nöfnum íbúa. Ég hafði eytt morgni-
num í að ergja mig að ekki ein einasta filma í
húsinu birti sama letrið né sömu uppsetningu
nafna íbúa – og svo höfðu sumir þeirra leyft
sér að nota gælunöfn! Þegar ég sá platta
ömmu og afa uppgötvaði ég enn aðra hlið á
filmumerkingunni heima hjá mér: ég átti
aldrei eftir að geta flutt þessa filmu með mér
án þess að skemma hana. Hún var einno-
ta en plattinn á líklegast eftir að varðveitast í
fórum fjölskyldunnar eftir þeirra daga.
Ósamræmið í filmu-merkingunum heima hjá
mér annars vegar og svo platti ömmu og afa
hins vegar urðu til þess að ég fór að rannsaka
dyrabjöllu- og póstkassamerkingar sem
einskonar grafíska alþýðuhönnun. En hvað
er það – og af hverju eru póstkassa- og
dyrabjöllumerkingar ágætt dæmi um slíka
hönnun?

Pegar „allt á að vera eins“ en allir hafa þó „sitthvora hugmyndina“
Fólk sem hefur enga menntun eða reynslu á sviði grafískrar hönnunar ástundar engu að síður grafíska hönnun í sínu hversdagslífi. Flestir merkja til að mynda heimilið sitt, og þurfa þeir þá að leggja mat á umhverfið, hefðirnar sem fyrir eru, rýmið þar sem merkingin á að vera og notkunina á þessu rými. Þá þarf einnig að huga að heppilegu letri og endingagóðu efni, festingum og

lorem ipsum &

Hver á heimilinu
Póstkassa og dyrabíðlumerkingar frá
Sónarhorni ókeypis! Hönnunartíð
Guðmundur S. Guðmundsson
Bryndís Björnsdóttir

Þetta er minni samningur og afi í blokk í Norð-
lunda. Þegar ég heimsótti hana staðinn var
samtíðis látinn með nöfnunum þeirra kominn
á myndirnar. Sá sami og hafi verið á
myndum þar sem þau bjuggu. Þráttu og
þar. Sjálfur var ég nýfluttur. Þráttu þar
samtíðis minni samningur. Í húsunum var notað til
að miða nöfnunum. Ég hafi eytt morgni-

num í að ergja mig að ekki ein einasta filma í
húsinu birti sama letrið né sömu uppsetningu
nafna íbúa – og svo höfðu sumir þeirra leyft
sér að nota gælunöfn! Þegar ég sá platta
ömmu og afa uppgötvaði ég enn aðra hlíð á
filmumerkingunni heima hjá mér: ég átti
aldrei eftir að geta flutt þessa filmu með mér
án þess að skemma hana. Hún var einno-
ta en plattinn á líklegast eftir að varðveitast í
fórum fjölskyldunnar eftir þeirra daga.

Ósamræmið í filmu-merkingunum heima hjá
mér annars vegar og svo platti ömmu og afa
hins vegar urðu til þess að ég fór að rannsaka
dyrabíðlu- og póstkassamerkingar sem

lorem ipsum 9

[illegible]

Árið 2007 fluttu amma og afi í blokk í Norðri-
ingaholti. Þegar ég heimsótti nýja staðinn var
„gamli plattinn“ með nöfnunum þeirra kominn
á útidyrhurðina, sá sami og hafði verið á
Viðimelnum þar sem þau bjuggu í þrjátíu og
sjö ár. Sjálfur var ég nýfluttur í fjórbylí þar
sem álimd filma á rúðu í hurðu var notuð til
að miðla nöfnum íbúa. Ég hafði eytt morgni-
num í að ergja mig að ekki ein einasta filma í
rhúsinu birti sama letrið né sömu uppsetningu
nafna íbúa – og svo höfðu sumir þeirra leyst
sér að nota gælunöfn! Þegar ég sá platta
ömmu og afa uppgötvaði ég enn aðra hlið á
filmumerkingunni heima hjá mér: ég átti

Norðurlandi, einbýli, íbúðar-
binnir, fjölbýli. Sem
kominar til fjölbýli.
id á fjölbýli.
tíu og fjölbýli.
par fjölbýli.
otuð til fjölbýli.
orgni- fjölbýli.
filma í fjölbýli.
etningu fjölbýli.
a leyft fjölbýli.
atta fjölbýli.
hlið á fjölbýli.